Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807 / 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. — Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛЮТОГО 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 3, 1954. No. 22. VOL. LXII.

УРЯД ХОЧЕ ОБМЕЖИТИ ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ ДО 2,500,000

Вашингтон. — Уряд президента Айзенгавера заявив, що його ціллю є не допустити до більшого числа безробітних як 2,500,000 в найближчій будуччині. Статист. Бюро повідомило, що в останньому тижні число безробітних зросло на 510,000, і всіх безробітних було 2,360,000, що є найбільшим числом впродовж останніх трьох років. Конґресмен Джесеі П. Валкотт, голова Спільної Комісії для Економічн. Звіту повідомив, що справу зросту безробіття обговорювано на закритій сесії цієї комісії, на якій представник Бюджетового Бюра реферував цю справу. Валкотт заявив, що число безробітних зближається до свого вершка і ціни не будуть змінюватися в найближчих шістьох місяцях. Розміри безробіття і стабільність цін уважає уряд за основу в укладанні бюджету на найближчий фінансовий рік, що починається в липні цього року. „Я переконаний, заявив Валкотт, що бюджетова програма добре збалансована, щоб добробут міг продовжуватися на мировій, а не воєнній, базі в цій країні". Той сам конґресмен твердив, що можна бути оптимістом, коли податки будуть ухвалені на тій висоті, що її пропонує уряд. Президент пропонує ухвалити податки на теперішній висоті, хоч і припускає деякі полегші для податковців. Айзенгавер вважає, що треба затримати ті податки, які, згідно з попередніми законами, мали б бути скасовані 1 квітня цього року. Це значить, щоб податки від корпорацій і надалі були стягані в дотеперішній висоті, 30 відсотків від перших 25,000 дол. прибутку і 52 відсотки від дальшого прибутку. (Згідно з попередніми законами вони мали б зменшитися на 25 відсотків від прибутку з перших 25,000 долярів і на 47 відсотків від решти прибутку). Уряд домагається затримання у дотеперішній висоті податків від продажу ліків, пива, сигарет, ґазоліни та авт. Демократичний сенатор Пол Г. Даґлес, фахівець у господарських справах, заявив після цієї конференції, що уряд занадто „оптимістично" оцінює бюджетову ситуацію, бо промислова продукція знову обнизилася на 1.5 відсотка в місяці грудні в порівнянні з листопадом, і можна сподіватися дальшої знижки продукції. В грудні продукція була менша на 7 відсотків у порівнянні з травнем і липнем 1953 року, і на 4.7 відсотка в порівнянні з груднем 1952 року.

Слідство в справі подорожчання кави

Вашингтон. — Сенатська Банкова Підкомісія ухвалила постанову розпочати слідство в справі подорожчання кави, фунт якої коштує тепер понад одного доляра. Одночасно голова Федеральної Комісії Едвард Ф. Гаврі повідомив, що ця комісія призначила найкращих своїх фахівців, які мають вияснити причину подорожіння кави. Ця комісія хоче з'ясувати чи справді подорожчання кави спричинене морозами в Бразилії, чи тому, що монополісти - гуртівники штучно піднесли на неї ціну. Федеральна Торговельна Комісія зможе вести слідство не тільки в ЗДА, але, як зайде потреба, то й закордоном. Комісія має проаналізувати ціни на каву на біржі, діяльність Крайового Товариства Кави, відношення між запасом і попитом на каву, вплив цін на запотребування на каву та взаємини між коштами і зисками.

Ню Йоркові загрожує страйк буксирів

Ню Йорк, Н. Й. — 3-го лютого має початися страйк буксирних пароплавів у Нюйоркському порті, і внаслідок того цьому найбільшому в світі містові може забракнути пального, харчів та інших товарів, які постачають буксирні кораблі. Посадник Ню Йорку Ваґнер іменував комісію, яка має дбати про постачання пального для міста, і відбув нараду з своїми урядовцями, як можна було б запобігти цьому страйкові, і що робити, коли страйк почнеться. Дотеперішні переговори між робітниками, що працюють на буксирах, і представниками корабельних підприємств — не привели до порозуміння, і загроза страйку не зменшилася. Дальші переговори мають вестися 2 лютого під проводом федерального посередника Томаса Даґерті. Ню Йорк має пального на 7-10 днів, залежно від стану погоди. Але якщо вибухне страйк, треба буде зраціоналізувати справу розподілу пального, щоб міських запасів вистачило довший час.

Зросли прибутки Міжнародного Банку

Ню Йорк. Н. Й. — Чистий прибуток Міжнародного Банку для Відбудови й Поступу за останні 6 місяців минулого року становив 10,122,649 долярів, а в попередньому 1952 році — тільки 7,639,743 долярів. Загальний дохід становив в тому самому часі 23,930935 долярів (20,696,715 в 1952 р.), але видатки виносили 13,808,-286 долярів. Цей банк видав позички таким державам: — Бразилії, Чіле, Колюмбії, Ісляндії, Італії, Японії, Нікараґуа, Панамі, Туреччині і Південній Африці. За шість останніх місяців 1953 року уділено позичок на суму 190,-392,000 долярів, а всіх позичок досі уділено 1,780,000,000 долярів. 31 грудня 1953 року Чехословаччину виключено з членів цього банку, бо вона не вплатила зголошеного капіталу в висоті 625,000 долярів.

В АМЕРИЦІ

● **Бувший президент** Геррі С. Труман виступатиме як головний промовець на Дні Рузвельта, що його влаштовують Американці для Демократичної Акції в готелі „Валдорф-Асторія" 5-го лютого в Ню Йорку. Тема його промови: „Головні проблеми американської політики". Голова АДА Стенлі Г. Ловелл заявив, що в своїй промові Труман дасть „добру картину ліберального думання".

● **Представник** Підкомісії Закордонних Справ у Палаті Репрезентантів заявив, що Об'єднані Нації не приймають до праці в ОН американських громадян, бо американська влада перевіряє їхнє минуле під оглядом безпеки країни, а затруднюють лише чужинців, які можуть бути небезпекою для цієї країни.

● **Кожного року** на побережжі Тихого океану ЗДА народжується коло 1,000 сірих китів.

● **На річному зборі** Жидівського Допомогового Товариства сенатор Герберт Лімен заявив, що іміграційний закон 1953 р. не може бути з успіхом здійснюваний тому, що він потребує законодатної поправки. Закон МекКаррана Волтера майже унеможливлює приїзд до ЗДА нових іміґрантів.

● **Управа Тріборо** мосту і тунелю в Ню Йорку повідомляє, що в минулому році її прибуток піднісся на 4.9 відсотка в порівнянні з 1952 роком, і становив 30,831,255 долярів. З цієї суми видано на адміністрацію 4,979,390 долярів, на відсотки 4,091,655 і на ремонт 21,760,210 долярів.

● **В лютому цього року** Підкомісія для Індіянських Справ в Палаті Репрезентантів обговорюватиме 10 законів, які мають позбавити індіян опіки Бюра для індіян і зрівняти автохтонів з рештою населення.

ВІДБУЛИСЬ ЧЕРГОВІ МІСЯЧНІ НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДКОМІТЕТУ

Филаделфія. — Минулої неділі відбулися місячні наради Екзекутиви ЗУАДКомітету в домівці організації з участю таких осіб: Л. Мишуга, голова; М. Стахів, Олена Лотоцька, М. Дуткевич, заст. голови; М. Дубас, касир; Павлина Різник, секретарка; та екз. директор В. Галан, який здав звіт з праці ЗУАДК, тут і в Европі. Під час нарад перевірено приходи й розходи і стверджено, що з кінцем грудня 1953 року сума всіх фондів виносить $ 30,829.09. Прийнято до відома повідомлення Державного Департаменту про право ЗУАДКомітету вести переселенчу акцію згідно з новим іміграційним законом і правом індорсування ашурансів, виставлених ЗУАДКомітетом. Рішено видати спеціяльний комунікат в справі нового переселення, як теж закликати наші громади, щоб влаштовувати віча, чи наради, на яких можна б вияснювати конечну потребу допомоги новій переселенчій акції, а в тому теж і вагу перебраної ЗУАДК відповідальности за індорсовування ашурансів.

Стверджено, що в останнім місяці прибуло через ЗУАДКомітет 47 осіб (3-цетників). ЗУАДК є в постійному порозумінні з Українським Допомоговим Фондом в Канаді, зокрема в таких випадках, коли не можливо спровадити скитальців до ЗДА, а є можливість дістати їх до Канади. Таким чином дістали віза до Канади 234 наші скитальці з Німеччини і 327 з Трієсту. Принято пропозицію Імпрезової Комісії в справі відзначення 10-річчя ЗУАДКомітету, щоб проголосити конкурс на мистецький твір, написаний з цієї нагоди, який віддзеркалював би ідеали старої й нової української іміграції. Висота нагород: перша $ 600, друга $ 300, третя $ 100. Окрему відозву в цій справі видасть Імпрезова Комісія. Рішено видати українською мовою брошуру про те, як набути американське громадянство, порозумівшись в тій справі з Камон Кавнсил. Переглянено проєкти плякату, українською та англ. мовами, на якому було б графічне представлення цілої діяльности ЗУАДКомітету. Рішено скористати з предложених ЗУАДКомітетові харчових допомог і зголосити запотребування на 200,000 фунтів масла, сиру і молока. Розглянено пропозицію Об'єднання б. Вояків Українців в Америці „в справі опіки і допомоги українським воєнним інвалідам та немічним кол. українським військовим щодо придбання Дому-Захисту". Рішено порозумітись в тій важливій справі з іншими організаціями в Америці, що мають до діла з подібною проблемою Захисту для старців та немічних.

Айзенгавер не погоджується на компромісову резолюцію Брікера

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив, що його уряд не може погодитись навіть на компромісову резолюцію сенатора Джана Брікера, яка змагає до обмеження права президента ЗДА заключувати мирові договори з чужими державами. Це становище уряду Айзенгавера ще більше ускладнило положення в Сенаті, де були випрацювали компромісову формулу цієї резолюції, головним заходом впливового демократичного сенатора Волтера Ф. Джорджа. Ліберальні демократичні члени Сенату вповні підтримують президента Айзенгавера, але навіть йдуть далі від нього, відкидаючи всяку зміну теперішнього стану. І так сенатор Естес Кіфовер і незалежний сенатор Вейн Морс відкидають усякі поправки до Конституції на обмеження права президента. Вони пропонують тільки таку резолюцію, щоб Сенат, ратифікуючи мировий договір, заключений президентом, мав право прийняти застереження, що даний договір стане внутрішнім законом ЗДА тільки тоді, коли його ухвалить Конґрес.

През. Баяр шукає допомоги для своєї країни

Ню Йорк, Н. Й. — Турецький президент Селал Баяр, промовляючи на прийнятті в його честь, влаштованому в Американсько-Турецькому Товаристві в готелі Валдорф-Асторія, заявив, що його країна вгинається під тягарем утримування постійної 400-тисячної армії, і тому потребує допомоги. В останніх роках національний прибуток Туреччини збільшився на 35 відсотків, але ще й тепер пересічний прибуток турка становить лише 170 долярів річно. Баяр запрошував американський капітал робити інвестиції в Туреччині, звідки можна свобідно вивозити капітали та їхнє опроцентування. На прийнятті промовляв також віце-президент Ричард М. Ніксон, який підкреслював змагання Туреччини до демократизму і до господарської самостійности. Того ж дня відбулася в честь турецького президента парада і вручення йому почесного докторату Колумбійського університету президентом Колумбії д-ром Грейсоном Кірком, який у своїй промові підкреслив заслуги Баяра на полі народного господарства, називаючи його „будівничим майбутнього турецької нації." В Сити Голл посадник міста Роберт Ваґнер, вітаючи президента Баяра, заявив, що Туреччина може бути заохотою для світу, який любить свободу і волю.

Сенатор Даґлес проти польської аґенції Пекао

Вашингтон. — Сенатор Пол Г. Даґлес закликає до негайної акції в тому напрямку, щоб перешкодити в тому, щоб американські доляри, видавані на закуп пакунків до Польщі не йшли на підривну роботу в ЗДА. Даґлес закликає генерального прокуратора Бравнела до слідства в справі діяльности торговельної корпорації Пекао, яка збирає гроші від мешканців ЗДА і за них каже пересилати пакунки поданим адресатам зі своїх складів, в Польщі. Сенатор Даґлес одночасно домагається, щоб президент Айзенгавер наказав негайно припинити торгівлю з Польщею у відплату за те, що Польща від найближчого понеділка наложила високі податки від тих речей, які висилається просто з ЗДА. Даґлес твердить, що кожного місяця висилається з ЗДА коло 100,000 пакунків до Польщі. Тепер польська комуністична влада наложила високі податки на ті речі. І так від одної старої або нової сукні треба буде платити податок у висоті 125 долярів, від пари чоловічих черевиків 37.50 долярів, а від фунта кави 15 долярів. Ці податки платитимуть ті особи в Польщі, які діставатимуть пакунки. Але не треба буде платити жадних податків, коли хтось із ЗДА заплатить доляри польській корпорації Пекао, а вона скаже переслати із своїх складів у Польщі замовлений в ЗДА товар. Сенатор Даґлес твердить, що польська комуністична влада має подвійну ціль у оподаткуванні американських пакунків. Із ЗДА не будуть посилати пакунків до Польщі, і польське населення не знатиме, що в цій країні є всього подостатком. Та куди важніша друга ціль: Сенатор Даґлес твердить, що польський комуністичний уряд хоче тим способом здобути американські доляри на підривну акцію.

Доллес хоче спати, слухаючи повторювання старих проєктів

Берлін. — „Я не маю можливости говорити за моїх колеґ, але щодо мене самого, то можу безконечно довго уважно слухати щораз нової думки, однак мені трудно зберегти притомність, коли раз-у-раз повторюється старий рефрен. Тому я пропоную, щоб ми шукали відпочинку в нічному сні" — саркастично заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес, вислухавши промови Молотова, що з'ясовувала совєтське становище до справи об'єднання Німеччини. Молотов, відчитуючи свою промову з заздалегідь приготованого тексту, поминув мовчанкою арґументи Бідо і Ідена, висловлені безпосередньо перед його виступом. — Французький міністер Бідо заявив між іншим, що Франція не ставить передумовою об'єднання Німеччини її належність до західньо-оборонного пакту, але не може погодитись з тим, щоб тією передумовою була заборона належати до цього бльоку. І Бідо вибори в Німеччині Молотова, зроблену на попередньому засіданні, про вільні вибори в цілій Німеччині, однак у своїй великій заяві про вільні вибори в Німеччині, Молотов не сказав ані слова. Закордонні кореспонденти, що зібралися у Берліні, коментують зворот у промові Молотова, зроблений під адресою Франції, як рішення говорити понад голову Бідо до французької публічної опінії, з обрахунком, що французький парлямент може здезавуати теперішнього міністра закордонних справ. Найближчі дні вияснять становище Франції і Західньої Німеччини у відповідь на офіційний проєкт Совєтського Союзу.

Совєтський дипломат-шпигун мав дістати американський азиль

Токіо. — Таємнича історія з совєтським дипломатом Юрієм Растворовим, що в минулому тижні зник у Токіо, набрала нового розголосу. Японська пресова аґенція твердить, що Растворов був керівником совєтської шпигунської сітки і добував військові інформації головно від членів Тенніс-Клюбу в Токіо, який відвідують багато американських військовиків. Японська поліція викрила його спробу купити в одного американського летуна тайни американських „джетів", що нібито стягнуло на Растворова гнів його московських зверхників. Його відкликали до Москви і він, боячись суду, напередодні виїзду з Токіо зголосився до американських чинників, прохаючи їх азилю. У Вашингтоні заявили, що там нічого про цю справу невідомо, але з американських кол в Токіо признають, що Растворову дано американський азиль і що він знаходиться вже в дорозі до ЗДА. Японська преса твердить, що Растворова американці повинні видати Японії, бо він діяв на японському терені. Японська й американська преса одностайно твердять, що Растворов буде другим Гузенком, який допоможе викрити одну з найбільших совєтських шпигунських афер.

Мадяри випустили 1,172 грецьких „закладників"

Атени. — Мадярський уряд несподівано повідомив уряд Греції 1,172 закладників, що Греції 1,172 закладники, що їх схопили й вивезли комуністи під час громадянської війни в Греції в рр. 1947-49. До цього часу мадяри вперто відмовлялися признатися, що вони притримують грецьких громадян. Грецькі офіційні чинники твердять, що поважна кількість греків, насильно схоплених комуністами головно в горах Епіру, перебуває також в інших сателітських державах. Комуністи вивозили з захоплених ними частин Греції багато населення, але головно дітей і молодь. Всі заходи і заклики Греції, щоб дістати назад отих нещасних людей, залишалися безуспішними, бо Москва та її сателіти цю справу замовчували. Між отими 1,172 „закладниками" є чоловіки, жінки й діти, дехто з них має поверх 85 років. Останнє рішення Будапешту прийшло на наказ Маскви, згідно з її „примирною" лінією політики.

В Італії приступили до розв'язування кризи

Рим. — Після того, як італійський парлямент відмовив затвердження офіційної плятформи нового уряду Фанфані, 79-літній президент Інавді розпочав наради з керівниками різних політичних партій, як вони уявляють собі створення нового уряду. Голова право - соціялістичної партії Сараґат переговорює з християнськими демократами і лібералами, щоб перевірити, чи можливо створити уряд „центру". У зв'язку з цією останньою кризою виринуло знову прізвище довголітнього післявоєнного прем'єра Альчіде де Гаспері, що його уряд забезпечував був Італії тривку владу і високий авторитет закордоном. Комуністи, які ведуть послідовну і плянову боротьбу проти американської амбасадорки Клер Люс, розліпили в Римі афіші з обвинуваченням її в тому, що вона втручається в внутрішні справи Італії і що в зв'язку з останньою кризою вона переговорювала з італійськими політиками центрових партій. Поліція поздирала ці афіші.

Джеймс Рузвелт не буде кандидувати на конґресмена

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Найстарший син покійного президента Джеймс Рузвелт заявив, що він не думає кандидувати на конґресмена з 26 виборчої округи. Попереднього тижня він виступив як кандидат з цієї округи, бо теперішній конґресмен хоче кандидувати до Сенату. Проте, Джеймс Рузвелт заявив, що це не його остання заява в цій справі, бо зголошування кандидатур починається аж 21 березня, а кінчається 2 квітня. Преса твердить, що Джеймс Рузвелт не відважиться зголошувати своєї кандидатури після того, як його друга жінка опублікувала листа з 1944 року про його романтичні пригоди з дев'ятьма чужими жінками. До того ж додала вона ще три інші любовні пригоди свого чоловіка. Вона домагається розводу і аліментів у висоті 3,500 долярів місячно. Деякі пані, названі в листі Рузвельта, заперечують навіть знайомство з ним. Визначні демократичні політики в Каліфорнії рішуче домагаються, щоб він не смів зголошувати своєї кандидатури. На окремій пресовій конференції Джеймс Рузвелт заявив, що лист, — який опублікувала його дружина — фальшивий, і що вона хоче цим листом його шантажувати, щоб вимусити високі аліменти для себе.

● **Д-р Гільдеґарда Брода**, натуралізована в Англії австрійка, лікарка шкільного управління в Кембриджі, вийшла заміж за звільненого недавно з в'язниці, після відбуття кари, атомового шпигуна д-ра Нунн Мея. Її хотіли звільнити через те з праці і з цього приводу счинилася в англійському парляменті авантура.

СОВЄТИ ПОГОДЯТЬСЯ НА ОБ'ЄДНАННЯ ЛИШЕ НЕВТРАЛЬНОЇ І БЕЗБОРОННОЇ НІМЕЧЧИНИ

МОЛОТОВ ЗАПРОПОНУВАВ ПЛЯН РОЗВ'ЯЗКИ НІМЕЦЬКОЇ ПРОБЛЕМИ. — СССР СТАРАЄТЬСЯ ВІДТЯГНУТИ ФРАНЦІЮ ВІД ЗАХОДУ ОБІЦЯНКОЮ „МИРУ І СПІВПРАЦІ"

У Берлін. — Сьоме з черги засідання чотирьох міністрів закордонних справ, що відбулося в будинку совєтської амбасади при сателітському уряді Східньої Німеччини, під головуванням Молотова, який грає ролю господаря, — тривало найдовше з усіх попередніх і було виповнене головно заявою самого Молотова. Він повторив кількакратно зголошувані (востаннє 10 березня 1952 року) совєтські проєкти розв'язки німецької проблеми. Головні пункти того проєкту такі: Тому, що Совєти найбільше потерпіли в останній війні (Молотов твердить, що ця війна коштувала СССР 128 більйонів долярів і 7 мільйонів людей), більшість потсдамських постанов мають бути надалі збережені. До них належить передусім обеззброєння Німеччини, а проте західньо-европейський оборонний пакт „штовхає Німеччину в військовий бльок, звернений проти Совєтського Союзу". Одиноким засобом проти відродження німецького мілітаризму є, на думку Молотова, тісна співпраця чотирьох великодержав і якнайшвидше підписання миру з Німеччиною, при чому це повинно б статися до 1 жовтня ц. р. Всі чужинні війська мають залишити Німеччину, і тоді вона стала б „незалежною, демократичною і миролюбною державою". У Німеччині мала б бути встановлена повна демократія включно з свободою слова, преси, віровизнання, політичного переконання і публічних зборів. Всі демократичні партії мали б свободу рухів, зате всі організації, ворожі демократії, не мали б права існувати. Всі колишні військовики, аж до найвищих степенів, як також всі колишні нацисти, крім засуджених за воєнні злочини, мали б дістати всі права участи в будові „демократичної і миролюбної Німеччини". Німеччина не мала б права брати участи в будь-якому військовому союзі чи бльоку, зверненому проти будь-якого колишнього свого воєнного противника. Німеччина не мала б ніяких політичних ані військових зобов'язань, що виходили б з будь-яких попередніх умов, що їх підписали були теперішні дві частини поділеної Німеччини. Нова німецька військова сила була б призначена виключно для забезпечення внутрішнього миру. — Ця пропозиція Молотова була піддержана трьома головними арґументами: 1) про совєтські втрати за останньої війни, 2) про буцім-то агресивний антисовєтський характер західньо-оборонного пакту і 3) про конечність тісного союзу між СССР і Францією, що — мовляв — були і надалі є однаково загрожені німецьким мілітаризмом. Молотов уперше цілком ясно і конкретно звертався під адресою Франції, щоб вона покинула західньо-оборонний пакт, який, мовляв, відбудовує німецьку збройну силу, і замість цього шукала б миру і безпеки у пакті з Совєтами. „Пакт між Бонном і Парижем робить із Західньої Німеччини головну базу для підготови нової війни в Европі" — казав Молотов. Водночас Молотов дуже гостро заатакував ЗДА за її військові бази в чужих країнах і за піддержування західньо-европейського оборонного пакту, до якого ЗДА не будуть самі належати.

Черчил таврує лейбуристів за їх протиамериканські настрої

Лондон. — Під час дебати в англійському парляменті на тему нового типу бельгійського кріса, прем'єр Черчил гостро виступив проти опозиції лейбуристів, які „в кожній справі хочуть добачати вину ЗДА". Тепер, сказав Черчил, опозиція противиться введенню бельгійського кріса, бо його не прийняли американці, а якби американці прийняли його, то противилися б ще більше. Новий тип кріса прийнято для стандаризації зброї в усіх державах НАТО, тільки американці переводять ще досліди з новим типом власного кріса. Найбільше атакував Черчила колишній військовий міністер уряду лейбуристів Шінвелл. Опозиційний внесок лейбуристів, зголошений формально в парляменті проти прийняття для армії нового типу кріса, перепав 232 голосами опозиції проти 266 урядової більшости.

Комуністи ведуть велику офензиву в Індо-Китаї

Сайґон. — 40-тисячна добре зорганізована армія комуністичних партизанів веде підготовану і на широку міру задуману офензиву в Індо-Китаю на терені В'єтнаму. Комуністам удалося вже здобути цілу низку укріплених французьких станиць і ряд нібито „безпечних" міст. В останній стадії своєї офензиви комуністи раптово завернули з-під сильно укріпленої французької бази Дієнбієнпгу і перейшли кордон сусідньої з В'єтнамом провінції Ляос. Комуністичні війська йдуть в напрямку столиці Ляосу Лянг Прабанґ. Командувач французьких військ в Індо-Китаю, ґенерал Наварр, заявив, що в зв'язку з теперішньою комуністичною акцією складається враження, що війна переступила межі місцевої індо-китайської і що комуністи задумують розпочинати похід проти всього Південного Сходу Азії.

В СВІТІ

● **Західньо - німецькі** професійні спілки відкинули пропозицію східньо-німецьких професійних спілок засісти за один стіл і обговорити профспілкові справи з совєтськими представниками.

● **Совєтська преса** широко розписала про введення поспішного поїзда, що курсуватиме безпосередньо між Москвою і Пейпінгом, столицею комуністичного Китаю. З великою парадою відправлено перший поїзд з Москви, але біля стації Ярославль він... вилетів з рейок. Скільки жертв було в цій катастрофі — московська преса не подає.

● **Совєтський Союз** матиме новий прапор — заповідає совєтське радіо, при чому московсько - шовіністичний курс правління Маленкова проявиться у тому, що через додання ясно-синьої смужки, прапор матиме три давні царські кольори: білий, червоний і синій.

● **Недавній єгипетський** достойник Фуад Сераґ Ель Дін, всемогутній міністер внутрішніх справ за короля Фарука і ґенеральний секретар націоналістичної партії Вафт, дістав 15 років в'язниці за хабарі, що їх сам брав і толерував.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЯТУНКОВА АКЦІЯ

Маємо нагоду допомогти дістатися до З'єдинених Держав ще тисячам наших рідних, що скитаються по Німеччині та Австрії. Департамент стейту повідомив цими днями Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, що він апробований до ведення переселенчої акції на підставі нового іміграційного закону, як самостійна організація, і має право видавати ашуранси під своїм ім'ям.

Не повинні б ми повторювати тут, що треба розуміти під словом „самостійний" ЗУАДКомітет, бо історія постання цієї нашої народної установи повинна би бути всім нам добре відома. Все таки згадаємо, що якби не було боротьби за самостійну українську державу, то це слово було б без значення. Але якраз тому, що Україна є в неволі чужої держави, нам дуже залежить на тому, щоб мати в Америці можливість теж і гуманітарно діяти через самостійний український комітет, визнаний державною владою. Це дуже добре розуміли і розуміють вороги державної незалежности українського народу, і тому саме треба було таких великих старань, поки американські українці добились визнання урядом ЗУАДКомітету.

Пригадуємо це тому, що дехто забуває за ту важливу справу, а дехто таки свідомо не хоче про це знати, що одначе треба вважати шкодою української акції, спрямованій на цій землі на всебічну допомогу українському народові. Не будемо ширше про це говорити, бо сьогодні найважливіше тільки одне: вжити всіх заходів, щоб спільними силами скористати з нової американської благородности і перевезти з европейської скитальщини якнайбільше наших людей. Останні наради допомогових організацій з урядом у Вашингтоні були у великій мірі позитивні. Є деякі полегші, які допоможуть визнаним владою допомоговим організаціям давати свої окремі гарантії, що облегшить цілу акцію спроваджування, яка, як відомо, сполучена з досить великими труднощами. ЗУАДКомітет уже веде ширшу акцію, щоб наше громадянство якнайскорше включилося в повністю цю останню нагоду побільшення нашої спільноти новим українським елементом, так, як це тепер роблять інші етнічні групи з своїми скитальцями в Европі.

Не хочемо витрачати багато слів теж і на те, що ця нова переселенча акція сполучена з грошовими видатками, які треба покривати самим американським українцям, не зважаючи на урядову допомогу в транспорті через море. Пригадуємо це, бо ми вже почали забувати, що існування ЗУАДКомітету також вимагає грошей. ЗУАДКомітет, як гуманітарна організація, виконує різні функції тут в Америці, як і в інших країнах, які без грошових засобів, складених нами, неможливо виконати. Тільки вдержуваний нами самими адміністративний апарат дає нам змогу користуватись час від часу також й іншими фондами, призначеними на гуманітарну акцію!

При кінці згадаємо ще за збірки для залишенців, які переводимо з таких нагод, як Писанка чи Коляда. В першу чергу вони не великі! Коляда навіть не дорівнює різдвяним збіркам „На Рідний Край" з-перед 20 чи більше років. До того затримування Коляди на місцях, яке триває іноді місяцями, завдає ЗУАДКомітетові чимало клопотів з остаточним обрахунком і висилкою. В пресі проголошується збірку і зазначується, що вона вислана через ЗУАДКомітет, а її в Комітеті нема. Щогірше, вона не раз зовсім не доходить до Комітету, бо вислана „прямо в призначене місце", хоч вістка в пресі подає що інше. Цей хаос не чужий на цьому ґрунті. Тільки давніше таки заведено порядок, але тепер хтось відроджує ще й той хаос.

Ми почали від переселення, а кінчимо на збірках, бо все це належить до „рятування". Треба рятувати одних тим, що їх спроваджуємо до Америки, але одночасно не забувати і за тих, які в Европі є і залишаться, і яким треба буде постійно допомагати і ними опікуватись.

Маємо дві акції — політичну і гуманітарну. Обидві важливі, але обидві недоціненні широким загалом. Вимагаємо від наших центральних установ — УКК і ЗУАДК — акцій й успіхів, але не даємо їм змоги розгорнути крила і поширити та поглибити їхнє поле праці, бо не даємо їм найконечніших матеріяльних засобів, потрібних на здійснювання наших благородних замірів і змагань. Хай же цього не буде бодай тепер, коли беремось рятувати ще одну частину наших скитальців в Европі!

Досліджують причини подорожчання кави

Під теперішню пору за горнятко кави в кавярнях і ресторанах платять по десять центів, одначе їх власники уже заповідають, що мусітимуть підвищити ціну на п'ятнадцять центів. Деякі „ланцюгові" прилавки й кавярні заклинають своїх гостей за місто кави пити чай. Одно підприємство, що має свої ресторани в цілій Америці, повісило над прилавками вивіску з таким вияснениям: „Щоб поставити горнятко кави перед гостем нас коштує вісім з половиною центів. Ми жадали за це десять центів цілими роками і рахуємо таку ціну ще й тепер, одначе приглянетеся, що сталося з основною ціною кави за цей час. Коли ми підносили ціну до десяти центів за горнятко, то тоді ціна одного фунта кави становила 29 центів. Тепер фунт кави коштує 99 центів. Ціна сметанки подорожчала втроє, а цукор коштує вдвоє більше, як тоді".

Саме тепер Бюро Робітничої Статистики оповістило, що впродовж листопада й грудня 1953 р. пересічна ціна споживчих предметів упала на одну десяту відсотка, одначе це не стосується кави, хоч цей продукт становить чотири відсотки в пересічних витратах на харчі американської родини.

Справа подорожчання кави опинилася вже і в Конгресі, а президент Айзенгавер, не зважаючи на свої велетенські турботи з закордонною політикою, заявив на пресовій конференції минулого тижня, що уряд З'єдинених Держав вже протягом двох тижнів досліджує причини подорожчання кави через Федеральну Торговельну Комісію. Голова комісії, Едвард Ф. Гаврі, заявив, що комісія має право перевести слідство над підприємствами, займаючими продажем споживчих продуктів, щоб переконатися, чи вони поступають згідно з засадами попиту й постачання.

Державний департамент, почувши, що Генеральна Федерація Жіночих Клюбів готова вислати свою делегацію до Бразилії, щоб дослідити на місці причини подорожчання кави, оголосив лист асистента цього департаменту, Тростона Мортона, який каже, що „нема практичної основи", щоб З'єдинені Держави могли прохати Бразилію або інші країни, які плекають каву, щоб вони приділяли більше продукту для населення ЗДА. Мортон додає ще, що департамент не знайшов підстави для висновку, що тут грає ролю спекуляція або штучне накопичування кави з метою втримати високу на неї ціну.

Оце погляд американських відповідальних чинників у цій справі. Для доповнення цих інформацій треба згадати такі звідомлення з недавнього минулого:

Під час першої світової війни і негайно після неї продукція кави в Бразилії дійшла до таких розмірів, що не було навіть де її зберігати, і підприємці не раз мусіли кидати цілий її врожай у море. Від часу другої світової війни запотребування на каву зростало постійно, одначе постачання не йшло вдарі з запотребуванням, дармащо в самій тільки Середущій та Південній Америці чотирнадцять країн плекають каву, а одна лише Бразилія постачає п'ятдесят відсотків світового запотребування. Під час другої світової війни Бразилія магазинувала велетенські запаси непроданої кави, так що в 1948 р. вони становили 9,500,000 мішків (тобто 1,250,-000,000 фунтів). Минулого червня ці запаси зменшилися до 3,000,000 мішків, бо різні країни світу викупили решту.

У липні минулого року Бразилію навістили сильні морози, після чого запанувала посуха і появилися у великій кількості комахи, які знищили каву на пні. Внаслідок того зібрано каву на одну п'яту частину менше, ніж у нормальних роках. У листопаді минулого року можна було завважити в З'єдинених Державах недостачу кави і зріст її ціни, бо половина бразилійської кави пішла на стейтові ринки збуту. В листопаді продавано зелену, не „палену" каву по 57 центів за фунт. Ціна „паленої" кави в гуртовому продажу становила тоді коло 82 центів, а тепер підскочила майже до одного доляра. Заповідають, що на початку лютого вона підскочить до $1,25.

Крайове Товариство Кави заявляє, що слідство, розпочате урядом ЗДА, вийде на користь загалу, бо люди довідаються про справжній стан і причини подорожчання. Фахівці вважають, що в постачанні зеленої кави деякі торгівці пускаються на спекуляцію, одначе в таких розмірах, що не могло б мати впливу на підвищення цін в загальній торгівлі.

Раміро Кольон, представник групи продавців кави з Порто Ріка, твердить, що американські господині мусять пристосуватися до теперішніх цін кави на світовому ринку і радити собі в інший спосіб. Він твердить, що американський спосіб споживання кави не використовує її повністю. Коли змелену каву вкидають в гарячої води, вода не має часу розпустити каву як слід, і тому багато її марнується. Він радить таку зужиту каву („кофі гравнд") вкидати ще раз до „перколятора" і наливати гарячої води. Ця порада стане в пригоді тим, що нарікають на високу ціну.

Ще більше можна використати каву, коли її споживати на французький спосіб, тобто „палити" чи радше „пряжити" її і вживати негайно, щоб не вивітріла. Тоді ужиточність паленої кави піднесеться на двадцять відсотків. В Европі прийнято засаду мішати каву з цикорією, як вартісною домішкою, і це не тільки задовольняє смак споживачів, але й обнижує витрати на харчі.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

Поділ чи об'єднання Німеччини?

У Берліні ведеться бій за одну з центральних проблем сучасного політичного світу — за таке пристойне закінчення останньої світової війни, яке буває після кожної війни, себто за мировий договір із переможеною Німеччиною.

У травні цього року минає дев'ять років від часу припинення бойових дій. Формально-правно завершено їх так званим Потсдамським договором поміж чотирма переможцями, в якому поділено Німеччину на „зони", чи пак „сфери впливів". І цей диковинний поділ, придуманий Сталіним в Ялті, зберігся по нинішній день. Берлінський бій іде саме за закінчення поділу Німеччини на західню і східню сфери впливів, за об'єднання її знову в одну державно-політичну цілість, з одним власним суверенним урядом, таким, з яким можна було б врешті підписати мир.

Але вісті з Берліну, як цього можна було сподіватися, не ворожать добра, себто не настроюють оптимістично: не було до цього часу ні одної офіційної чи неофіційної „ластівки" з комуністичного боку, якоїсь заяви, пропозиції чи суґестії, — які вказували б на бажання Совєтського Союзу відступити з тих своїх позицій, що є суперечні всім позиціям Заходу в цій самій справі. І тому, не виключаючи, очевидно, можливости якихось несподіванок, можна таки, спираючись одночасно на паралелі з Кореєю і на досвід з комуністичною тактикою в переговорах у Панмунджомі, твердити, що Совєти абсолютно не залежить на ні об'єднанні ані Німеччини ані Кореї. З Кореї повідомляють, що комуністичний Китай закріплює свої мілітарні й господарські позиції у Північній Кореї, переводить широку акцію відбудови цього краю і перетворює теперішню демаркаційну лінію в непереступний кордон, найженій найновішими фортифікаціями. Рiгористичне втримування в Східній Німеччині всієї адміністраційної й господарської комуністичної системи з роздуванням „народної міліції", себто східньо-німецької комуністичної армії, разом із найжорстокішою пресовою цензурою, поліційним терором і всіми тими „квітками" авторитарного режиму до 24 години не втримались б після дійсного об'єднання Німеччини, вказують найбільш прочевисто, що й у Німеччині, як і в Кореї, Москва як вирішний чинник, не думає ліквідувати свого стану посідання.

Дж. Ф. Доллес, виїжджаючи до Берліну, висловив був мудру думку: Берлінська конференція не дасть відповіді на питання, чи наступить єдність у теперішньому світі але дозволить здогадуватись, яка це буде відповідь. Ця думка йде по лінії також Черчилевого арґументу, що зустріч з Маленковим (чи Молотовим) допоможе зорієнтуватись, чи можна взагалі зговоритися з Совєтами. А це основним пунктом, який ділить тепер Захід і Схід, є справа поділу Німеччини і поділу Кореї, то в Берліні західні альянти матимуть змогу перевірити передусім, чи можливо зліквідувати той поділ, або — вірніше — чи в інтересах Совєтів не лежить той поділ так міцно, що тільки ціною самогубних уступок можна б осягнути згодливе „об'єднання".

Минулого вересня Дж. Ф. Доллес пробував знайти найдалі йдучу формулу компромісу для такого об'єднання Німеччини — чи пак Кореї, бо обидві країни перебувають майже у тотожньому стані. Отож відомо, що Совєти пішли б на об'єднання Кореї і Німеччини під умовою, що ці держави формально будуть невтральні і обеззброєні, а фактично — нові совєтські сателіти. Синґман Рі, одначе як і Конрад Аденауер, розшифрували дійсну вартість такого об'єднання: безборонна держава, маючи озброєну до зубів сусідню комуністичну державу (СССР в Европі, чи пак її сателіти, і червоний Китай в Азії) та комуністичну п'яту колону, постійно підсилювану, субвенціоновану і озброювану Совєтами, — така „невтральна" держава мусить невідхильно зазнати долю Мадярщини, Чехословаччини чи Польщі, себто стати здобиччю комуністів. І тому Аденауер сформулював ясно те, чого не хотів так ясно сказати Синґман Рі: краще поділена Німеччина з можливостями її розвитку в західній частині, як об'єднання з певністю повного загину. Дж. Ф. Доллес, як сказано, шукав компромісової формули і знайшов її в такій рецепті: об'єднання країни (Кореї, Німеччини) і дозволення вдержувати сильну крайову армію, але з гарантіями її суверенности від західніх альянтів і від СССР, а також з гарантіями для комуністичного сусіда з'єдиненої держави (отже для червоного Китаю чи Совєтів або Польщі), що йому не загрожує агресія. Доллес давав зрозуміти, що це — найдалі йдучий компроміс, що на нього можна б погодитись. Комуністи нічого тоді не відповіли, і можна сумніватися, чи така концепція відповідає їхнім інтересам і чи не кращим виходом для них є теперішній стан поділу Кореї і Німеччини, з таким рахунком, що може з часом цей диковинний стан набридне радше Заходові, як Сходові і пощастить ся піднести число англійських „бевенітів", які прийматимуть навіть суто совєтську концепцію „невтральної" і безборонної Німеччини й Кореї, з вірою у чесність совєтського партнера і користі вести з таким партнером торгівлю, щоб могти втішатися миром.

Той же Дж. Ф. Доллес сказав перед виїздом із Вашинґтону ще одну багатомовну фразу: у нинішній Франції і Англії закордонною політикою керують розумні державні мужі. У перекладі на просту мову це значить: треба вірити, що ані Іден, ані Бідо не підуть на гачок будьяких пропозицій Молотова, які в практиці означали б нові подарунки для Совєтів із европейських і азійських територій і допомагали б у підбої світу. У висновку всіх отих міркувань стоїть одна теза: треба радше годитися на менше існуюче зло, як тужити за ще гіршим в будучині. Себто — існують всі познаки, що, одначе як Корея, так і Німеччина будуть поділені так довго, доки одна з ворожих сторін не буде почувати себе настільки сильною, щоб спробувати зліквідувати цей штучний поділ зброєю.

Ярослав Курдидик

Атомова зброя — найдешевша

Хоч твердження про те, нібито атомова зброя є найдешевшою зброєю, звучить неймовірно, послухаймо, що про це говорять фахівці і що вони розціннюють цю справу.

Після скинення перших бомб на Гірошіму й Нагасакі, військові експерти прийшли до висновку, що армію в Америці не можна розбудовувати й організувати такими повільними способами, як це було у попередніх двох світових війнах, коли то треба було 1-2 років, щоб перевести армію з мирної стопи на воєнну. Немає сумніву в тому, що появлення атомової зброї створила зовсім нові мілітарно-стратегічні передумови, а за останні три роки, точніше, від вибуху війни в Кореї, змінилися основні навіть диференції між „чудо-зброєю" атомовою й теперішньою. Її нищівна сила зросла, а її чимраз більше застосування для тактичних цілей створює можливість великі й важкі у маневруванні армійські з'єднання замінити меншими, але дуже швидкими й поворотними, а їхню „силу вогню" піднести супроти „сили вогню" відповідних з'єднань з другої світової війни, як 1:100, а з першої світ. війни, як 1:1000.

Без огляду на те, у яких видах вона виступатиме — як артилерійські та ракетні стрільна, чи як бомби, транспортовані бомбовиками — воно призначена, як засіб далекосяжного й масового нищення. Її фізичний ефект буде жахливий, а її моральний вплив повинен викликати паніку й істерію на всій ворожій території і в усього населення, заломлюючи в ньому волю до спротиву.

Особливе значення мала нещодавна заява державного секретаря Доллеса, що „на випадок нової совєтської агресії, Америка вибере час і місце відплати, а також і зброю, включно з атомовою".

І це є факт, що Америка за останні роки до такого рівня розвинула продукцію атомової зброї, що вже сьогодні деякто пропонує частину її заступити сильнішим альянтам. Кошти випродукування одної атомової бомби обнизилися до тієї міри, що не перевищують ціною одного середнього танка!

З американської преси виходить, що кошти випродукування першої атомової бомби становили коло трьох мільярдів долярів, а нині виріб атомової зброї включено в нормальну висоту воєнних видатків. Для прикладу, журнал „Форчон" („Fortune") подає таке: „Звичайно, Комісія Атомової Енергії не подає ніяких рахунків, з яких можна було б бачити ціну того чи іншого роду атомової зброї, але це є факт, що кошти продукції атомової бомби так неймовірно зменшилися, що вони тепер становлять лише невелику частину коштів продукції бомбовика (бомбовик типу „Б-47" коштує коло 3 млн. долярів) і саме стільки, як побудова одного середнього танка — 300 тисяч долярів. Кошти продукції ще більше впадуть, коли новi виробні розпочнуть свою роботу".

Цю драматичну зміну у мілітарному продуктивному процесі спричинили: значно доцільніше вживання матеріялів і ощадніше використування енергії. Матеріяли, які ще донедавна були такі дорогі й рідкі, що їхнє використовування дозволене було тільки у конечних випадках — нині стоять до масового розпорядження. Коли справа піде й надалі таким темпом, як досі — міркує автор згаданого журналу, — то ми осягнемо такого стану, при якому, правдоподібно, атомова зброя буде найдешевшою зброєю, яку досі вдалося випродукувати воєнній техніці, тим паче, що за сила її діючої і нищівної сили зростає кожночасно і майже паралельно з обниженням її ціни".

Коли пожмурити гіркий досвід минулого, який маємо тільки з двох випадків у Японії, то можна прийти до висновку, що формою нищення майбутня війна дорівноватиме легендарному пеклу: нова „чудо-зброя" служитиме для масового й безоглядного нищення, і досі немає ніякої оборони проти неї. При цьому всьому насувається одне питання: чи буде вона віднесено „пластичною", розцінюючи її із стратегічної точки зору? Бо кожен із цих нових родів зброї, подібний до 1000-доляревого банкнота: він дуже добре надається до того, щоб сплатити ним борг за нову хату, але він стане безрадний, коли прийдеться заплатити ним за примірник часопису...

„ВАГОНИ ДЛЯ КОЛГОСПУ ЩЕ НЕ ЗАПЛЯНОВАНІ"

Колгосп Луцького району Волинської области замовив дерево в лісгоспі в Камінь-Каширському районі. Як це дерево транспортують, про це пише М. Никончук у „Радянській Україні":

„Заявку на вагони управління залізниці прийняло, але ми все ще чекаємо обіцяних вагонів...

Недавно з виконкому районної Ради надійшло повідомлення, щоб колгосп негайно організував навантаження лісу на станції Камінь-Каширський, де чекатимуть залізничі платформи. Але коли за розпорядженням колгоспу ми прибули на станцію, то виявилося, що ніяких платформ немає, бо вони для колгоспу ще й не заплянованi.

Мої телеграми залити управління залізниці лишило без відповіді."

Такі „порядки" панують під владою совєтського режиму, який на ввесь світ кричить, що він дбає тільки про „добро трудящих".

Л. Івченко

ПРИЇХАЛИ ДО АМЕРИКИ

(3)

СТЕПАНЯК — Добре, добре, але чому вам приспичило струшувати саме цю країну? Тільки тому, що вам тут не страшно? Чому не поїдете до своєї Росії і не почнете там воювати за свободу? Бо боїтеся — знаєте, що вам там не дадуть і словечка писнути! А тут добре говорити, як ніхто не забороняє! І то ще кричите, що вас тиснуть! Не знаєте ви, що то таке — тиск!

ЛУЇ — Я саме й хочу, щоб ця країна стала подібною до Росії — щоб мала ту саму рівність, ту саму свободу, бо тут людині вже нема де повернутися... тут людині вже тісно...

СТЕПАНЯК — Я ці розмови чув уже двадцять років тому. Вув у мене друг — отак само говорив, а тоді взяв жінку і дитину та й катнув до Росії — і як у воду! Тільки раз і написав, що, мовляв, він уже справжній комуніст, і бо не має грошей ні копійки. А повіз кілька тисяч з собою... Мабуть уже десь на Сибіру, якщо взагалі живе.

КІТТІ — Чусте, Луї? Усі так кажуть... Коли хочете свободи, то чому тримаєтеся Росії? Коли ви чули про свободу в Росії?

ЛУЇ — Е, пусті розмови, чиста пропаганда! (Відходячи) — Наш Степаняк знає тільки свою Біблію. Це застаріло. Світ не може триматися на одній книзі тисячі років. Ми потребуємо щось нового...

СТЕПАНЯК — Доброго бука ви потребуєте! Вже так багато маєте свободи, що вона вам не смакує! Наїлися шоколядок — то потягло на квашену капусту! (ЛУЇ і КІТТІ виходять. До ТЕДДІ і ПІТЕРА) — Гей, хлопці, пора вам додому! Тут вам не готель. Гайда спати! (Забирає келішки з Іхнього стола й несе до прилавку).

ПІТЕР (що перед тим покла був руки на стіл, а голову на руки, схопилюється з маскою на обличчі, наставляє револьвер на СТЕПАНЯКА) — Руки вгору, батьку, і не кричати.

СТЕПАНЯК (підносить руки вгору, ще тримаючи в одній руці келішки).

ПІТЕР — Це маленький голд-ап. Ми не любимо шуму. Зрозуміло?

СТЕПАНЯК — Зрозуміло. Це мені вже другий голд-ап за життя.

ПІТЕР — Добре. Значить, маєте практику. Ідіть до каси. Тедді, замкни двері, щоб ніхто не перешкодив. (ТЕДДІ йде до дверей і замикає їх) — А тепер подивимось, що цей рибалка наловив для нас за день. (Заводить СТЕПАНЯКА за прилавок, весь час загрожуючи револьвером).

ТЕДДІ теж іде до прилавку, але, зачувши в цей час шарудіння ключа в дверях і голоси з вулиці, кидається назад. Двері відчиняються, а він ховається за ними і прикипає до стінки. ПІТЕР нагинає СТЕПАНЯКА так, щоб його не видно було за прилавком і пригинається сам).

ПІТЕР — Тільки без шуму, батьку, бо це був би твій останній шум.

П. СТЕПАНЯКОВА (Відчиняє двері і входить, тягнучи клунки, які кидає перед прилавком. За руку веде малого Василька) — О, батько вже і двері замкнув. А де ж він? Мабуть в кухні. (Кидається до дверей, в які саме входить ОЛЕНА, і помагає їй нести валізку). — Стривайте, стривайте, я вам поможу. Я вам поможу.

ОЛЕНА (поспішно входить). Дякую.

ВАСИЛЬКО (роззирається) — А це що таке?

ПАНІ СТЕПАНЯКОВА — А це наш ресторан, синку. Тут люди приходять їсти й пити.

ВАСИЛЬКО — О, таж це справжня їдальня! У нас в таборі теж були — аж дві — для важко працюючих і для адміністрації.

П. СТЕПАНЯКОВА (тягне в двері клунок, який зааду штовхає ОЛЕНА) — А це сюди. Потім усе перенесемо нагору.

ОЛЕНА (входить з малим клунком під пахвою. Поправляє вільною рукою капелюх, що зсунувся набік). — Ху, нічого нема путнього, а вічно тягаємося з цими речами. Вже вони мені упеклися!

ПАНІ СТЕПАНЯКОВА — А двері треба причинити, бо вже пізно. Ще поштрафують, що пізно бар відчинений. (Хоче закрити двері).

ТЕДДІ (вискакує з-за дверей) — Руки вгору і мовчати!

ПАНІ СТЕПАНЯКОВА — Ой, Божечку! Це вже знову голд-ап! (Підносить руки вгору). (До ТЕДДІ) — Підождіть, вони не розуміють добре по-нашому. Тільки сьогодні приїхали з Европи. (До ОЛЕНИ і ВАСИЛЬКА) — Підносіть руки і стійте тихо.

ВАСИЛЬКО (підносить руки) — А для чого підносити руки?

ОЛЕНА — Він буде нас грабувати.

ВАСИЛЬКО (безмірно здивований) — Кого? Нас?! От дурний!

ОЛЕНА — Не нас, а господаря... касу...

ПІТЕР (Що тим часом вирівнявся на ввесь зріст за прилавком і підвів СТЕПАНЯКА) — Ол-райт, Тедді. Тримай їх там і скажи бути тихо.

ВАСИЛЬКО — Це розбійники, мамо? Справжні розбійники?! Ой, дивись, той у масці! (Показує рукою на ТЕДДІ).

ТЕДДІ — Руки вгору, малий, а то я довіку її не піднесеш!

ПАНІ СТЕПАНЯКОВА — Васильку, стій тихо і мовчи. Вони не жартують.

ВАСИЛЬКО (пошепки) — Він і справді може вбити нас?

ОЛЕНА — Як схоче — то може. Стій і мовчи.

ВАСИЛЬКО — Мамо, а де ж тато?

ОЛЕНА — Лишився коло машини, витягає велику скриню. (Півістерично) — Ой, Господи, хоч би він там затримався, а то вони його вб'ють, як увійде!

ТЕДДІ (до ПАНІ СТЕПАНЯКОВОЇ) — Або ви їм скажіть тихо, або я сам зроблю їм тихо. Чуєте, мам?

ПАНІ СТЕПАНЯКОВА — Мовчіть. Не кажіть ні слова.

ТЕДДІ — Окей, Пітер. Я думаю, тобі доведеться вибирати улов самому, бо я тепер руки зайняті.

ПІТЕР — Ол-райт! (До СТЕПАНЯКА) — Поверніться лицем до стіни і не озирайтесь.

(СТЕПАНЯК повертається обличчям до стіни. ПІТЕР, тримаючи револьвер коло його потилиці, другою рукою намагається відчинити касу. В цей час двері проти ТЕДДІ відчиняються, штовхнуті великою скринею, яку пхає по землі ІВАСЬ).

ТЕДДІ (швидко наставляє револьвер на Івася. Неголосно) — О, чорт, Пітер, тут ще хтось суне!

ПІТЕР (напружено дивлячись на двері) — Я ж казав тобі замкнути двері. Дай йому увійти.

ІВАСЬ (побачивши жінок і Василька з піднесеними руками і револьвер ТЕДДІ, скерований на нього, рвучко пригинається за скриню і з усієї сили пхає її на ТЕДДІ. ТЕДДІ — падає, розлягається постріл. ІВАСЬ подається щосили назад, на вулицю. За сценою чути, як він кричить, біжучи — ПОЛІЦІЯ! ПОЛІЦІЯ! Грабують! Грабують!

ОЛЕНА і пані СТЕПАНЯКОВА (злякано ахкають).

ПІТЕР (Перестрибує через прилавок). — Мовчіть! (До ТЕДДІ) — О, проклятий ідіот! Вставай! Не час вилежуватись! (тягне ТЕДДІ за руку вгору).

ТЕДДІ (стогне) — Я не можу! Нога...

ІРЦЯ (вбігає в нічному халатику) — Мамо, ви вже вернулися? (Бачить усіх з піднесеними руками) — О, що це?

ПІТЕР (наставляє на неї револьвер, потім раптом спускає його) — Ви будете мовчати. Так? Ви будете мовчати про нас?

ІРЦЯ — Ви вбили тата?

ПІТЕР — Я не вбиваю старих... Але ви будете мовчати?

ІРЦЯ — Так... (за сценою чути три рази гудок авта). Але тікайте. Хтось приїхав!

ПІТЕР (усміхається) — Ні, то наші... Я вже йду. Але я ще побачу вас!

ІРЦЯ — Ні, не треба...

ПІТЕР — Я побачу вас! (Майже виносить ТЕДДІ за двері).

Мирослав Прокоп

СУЧАСНА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА УКРАЇНИ Й ЕМІҐРАЦІЯ

(8)

Правда, такий внутрішній розклад верхівки не означає ще її кінця. Але це значить, що, на випадок можливих воєнних подій, верхівка ця не зможе, мабуть, покликатись на жадні мобілізуючі маси ідеї, поскільки в очах мас вона демаскована. Це виявилось, між іншим, 1941 року, коли тільки божевільна гітлерівська політика щодо поневолених народів СССР рятувала Сталіна.

6. До програми українського визвольного руху

Як в такій большевицькій дійсності веде свою боротьбу український визвольний рух і які провідні ідеї він висуває?

Як доказують документи визвольної боротьби з України, а зокрема публіцистичні писання українського підпілля, тими ідеями, якими український визвольний рух б'є большевицьку систему і мобілізує українські народні маси до боротьби, є передусім ідея справжньої української державної незалежности та соціяльного визволення. Це зрозуміле, коли зважити, що власне проти тих ідей найбільше прогрішилась большевицька система в Україні.

Ідея нації, як окремої соціяльної спільноти, що має право на вільний, ніким не обмежений розвиток, є підставовою ідеєю українських визвольних змагань у минулому і сучасному. Серед українських народних мас вона є найбільш мобілізуючою ідеєю. При тому, як каже п. Полтава в праці під назвою „Концепція самостійної України", вона „визначає основну розвиткову тенденцію історичного процесу", тобто вона не чужа також іншим народам, але, навпаки, скрізь виявляє найбільшу життєвість на сучасному етапі розвитку людства.

Бо хіба не під гаслом передусім національного визволення пройшли могутні революції колоніяльних народів по другій світовій війні і хіба не в їх результаті деякі з них стали державними народами? А з другого боку: хіба власне не ті ідеї намагаються большевики для себе використати в їхньому поході на здобуття світу? Власне дуже багатомовним видається той фокт, що сьогодні большевицькі п'яті колони наголошують передусім національні гасла, зокрема в Західній Европі, говорячи про здогадну атаку Америки на европейські народи. Тим часом вони самі, большевики, найбільш жорстоко винищують неросійські народи і тому нічого дивного, що національна ідея стала найсильнішою зброєю в боротьбі українського визвольного руху проти Москви.

Але не тільки про національне тут ідеться. Не менш реакційною і антинародною, як у національному питанні, є большевицька система також у питанні соціяльному. Тому і в ці болючі для большевизму місця б'є з усією силою український визвольний рух. Він на кожному кроці нагадує народним масам про те, які гасла висували большевики в 1917 році і що на практиці вони здійснили. Рух цей, зокрема, нагадує, що весною 1917 р. численні народи самі піднялись на боротьбу і побудували свої незалежні держави, що большевики відтак використали проґресивні гасла революції і на практиці не тільки їх не здійснили, але завели жахливу систему визиску і поневолення.

Такий підхід на рідних землях до питання ідейної боротьби з большевизмом не завжди знаходить належне зрозуміння на еміґрації. Тим часом це зовсім неоправдано. Бо, заперечуючи большевизм, зовсім недоцільним було б заперечувати ті ідеї, які він перехопив у національно - демократичних революцій поневолених народів, якими послуговується і які хоче для себе використати. Навпаки. Бо оскільки певні позитивні гасла большевики використовують для того, щоб обманювати маси, треба їх в тому викривати як брехунів, а не казати, що самі гасла недобрі. Напр., большевики кажуть, що кожному народові належиться державна незалежність, що демократія є устроєм проґресивним, що робітництво повинно мати соціяльну охорону закону, що так само повинна бути ґарантована свобода слова, сумління, зборів тощо. Чи нам треба сказати, що гасла ті злі, тому, що їх голосять большевики? Нічого подібного. Навпаки, треба сказати, що гасла ці прекрасні, але що большевики їх не здійснюють. Крім того, не большевики ж ці гасла видумали. Тому не за такі гасла їх треба бити, але за їх практику. Якщо, натомість, йдеться про теорію большевизму, то поборювати треба те, що є його типовим продуктом, отже, напр., монопольну владу одної партії в державі, колгоспну систему, боротьбу проти релігії, чи взагалі їхню політичну доктрину, що є чужою українській духовості, отже оте ославлене „вчення Маркса - Енґельса-Леніна - Сталіна" тощо.

В своїй практиці большевики, напр., кажуть, що існування інших партій в СССР неоправдане, тому, що, мовляв, там немає для них соціяльної бази, бо всі клясові протиріччя там ніби знищені. Мовляв, усі засоби виробництва усуспільнені і людина працює для держави, тобто для себе.

Власне оце большевицьке твердження сильно поборюване українським визвольним рухом, який доказує масам наявний факт, що в СССР не тільки не знищено визиску людини, але, що його піднесено до безмірних висот. Бо власне в СССР створено типове суспільство, зложене, з одного боку, з мільйонів визискуваних мас, а з другого боку з провідної кліки експлюататорів. Крім того ці визискувані маси позбавлені будь-якої охорони, бо всі засоби виробництва є в руках цієї провідної верстви, вона також має в руках апарат поліції і терору, яким відбирає всі можливості леґальної боротьби, практикованої в ліберальних капіталістичних системах. Страйки в СССР заборонені і робітник не може боротися ані за підвишку платні, ані за зниження годин праці.

На закінчення цієї справи одна заввага: Програма українського визвольного руху, не є програмою придуманою в затишку еміґрації. Вона є програмою боротьби українського народу на сучасному етапі, в тій боротьбі постала і в ній виправдується. Програма ця не є догмою і критика її побажана, а теоретичні роботи на еміґрації можуть причинитися до її розбудови. Але завжди треба брати до уваги факт її моментальної життєздатности в боротьбі з большевизмом. Крім того, програмі цій дають піддержку маси, бо з їх інтересів вона виходить і завдяки тому наше підпілля на землях взагалі існувати може.

(Продовження буде).

Степан Куропась

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Фреквенція на річних зборах відділів УНСоюзу маліє. Причини цього явища є різні і їх можна виявити, передискутувати і направити лише тоді, коли відділові урядники, що довгі роки ведуть провід у відділах, зрозуміють, що на зборах треба висловлюватися ясно і недвозначно. Можна це направити тоді, коли ті самі люди привикнуть до того, що сміло висказані думки членів УНСоюзу не є образою для них чи їх діяльности, а потрібним застриком для направи життя не лише у відділі, але й громаді. Я був на річних зборах 5-ох найбільших відділів УНСоюзу в нашому районі і обрахував фреквенцію на 10 відсотків. А були часи, коли я приїхав до Америки по першій світовій війні (рівно ж як діпіст), коли на збори Союзових відділів приходило 90% членства, приходили чоловіки з жінками й дорослими дітьми. Тепер жінки на збори відділів взагалі не приходять. Звичайно, що є окремі жіночі відділи УНСоюзу в нашому районі, з малою домішкою чоловіків, де на зборах самі жінки і весь уряд зложений з члениць. Такими відділами є у нас Сестрицтва відділи 33 і 125, що на зборах, яких я, на жаль, не мав нагоди бути і проте про жіночу фреквенцію нічого написати не можу.

Нові сили УНСоюзу перебирають владу у відділах і переорганізовують життя у нас. Молоде, тут виховане, покоління приходить до висновку, що треба йому вже перестати бути „вічними молодцями", бо батьки вимирають або знемагають й треба йому тепер вести діло, яке зачали батьки. Видним цього роду явищем і прикладом може бути у нас відділ 335-ий в Гарвей. Довгі роки урядував там, крім інших урядників, Андрій Кухарський, що разом з такими людьми як п.п. Гуцул, Миленький, Вубен, Кріль і інші збудували Народний Дім і все життя. Його син Володимир, вислужений активний вояк Армії З'єдинених Держав, перебрав в часі недуги п. Мотульки секретарство, а цього року став предсідником відділу. Час урядування п. Кухарського позначився значним зростом відділу. Відділ буде мати свого делеґата на Конвенцію, бо хоч мав його й тому чотири роки, то стратив членів й був би не мав його.

Володимир Кухарський

Володимир служив 5 літ в американській армії і брав участь в боях за звільнення Европи від німців. Притягнення таких молодих як „Волтер" до праці в УНСоюзі, відмолодить Союз і запевнить дальший його зріст, бо поповниться новими молодими людьми.

Щаднича спілка „Тризуб", що існує вже 40 років, перенеслася до власного, нового і модерного будинку на розі Вінчестер і 51-ої вулиці. Подію цю відзначено окремою імпрезою в день 30 грудня м. р. Бажання успіху і зросту в новому місці складали люди усно і писемно. Спілку відвідали люди з політичного і фінансового світу, стейтові сенатори, конґресмени і федеральний конґресмен дистрикту Олдермен 15-ої варди, в якому то районі діє спілка, зложив 1000 дол. і започаткував так своє конто. Десятки нових депозитів від українських й американських людей держали урядників спілки весь час в русі. Генеральний екзекутивний директор і секретар спілки, союзовець Петро Пуцило, працював по 16 годин денно. Спілка дає окремі нагороди перших 2 тижні січня за нові депозити. В розмові з урядниками спілки я довідався, що спілка має великі інвестиційні можливості в нових осередках розбудовання осель і весь її т. зв. працюючий капітал дійсно працює та приносить добрі відсотки, а не лежить в банках. Спілка має федеральну запоруку до висоти 10 тисяч долярів від кожного депозиту.

Найбагатшою дільницею міста є Беверлі Гілс в південній частині міста. Пересічний річний дохід родини в тій дільниці виносить 7000 дол. річно, в порівнянні до 4000 тисяч пересічно для цілого міста.

Прикладні Христини відбулися на саме латинське Різдво у п. Степових в церкві і залі парафії св. Володимира. Акту хрищення довершив о. Кулик з Ворнсайду, а кумами були о. Мицик з панею Ткачук, інж. Ст. Куропась з панею Вілинською і п. Удовиченко з. п. Ліщина. Проф. Степовий з дружиною справили гучні христини для своєї дочки Олі-Марти, бо хотіли не лише відзначити важливу подію в житті кожної родини, але й заховати традицію українських христин з рідних земель. З цілого міста приїхали гості, а батько пані Степової приїхав з Елизабет Н. Дж. Звичайно, що на того роду імпрезах в патріотичних українських родинах не забувається і за народні цілі. З цієї нагоди гості зложили Коляду на ЗУАДК в сумі 42 дол.

Переповнені церкви обох українських віроісповідань на українські Різдвяні Свята й Йордан свідчать про те, що наша громада має ще великі кадри людей, які беруть собі „оф" з праці і спішать до церкви, щоб задержати традицію старого календаря. Інакше в будні дні, на які припали наші свята цього року, церкви були б порожні. Але, багато наших новоприбулих, які з приїздом до нас обурювалися на старих іміґрантів, мовляв, як сміють вони на наші свята працювати — цього року рівно ж працювали. Відносини такі нераз, що ради тих кількох долярів треба було колись й тепер старим чи новим на наші свята працювати. В українських греко-католицьких церквах був прочитаний Пастирський Лист, підписаний нашими Владиками Преосв. Константином і Амвросієм. У листі дуже влучно підкреслено, що немає в нас самостійної України, бо як би була то не треба б було тисячам найкращим її синам тікати перед нею і її урядом та шукати пристановища деінде.

Цьогорічна коляда дописала. Було багато груп колядників, люди давали щедро. Було й багато збіркових лист на коляду від українських центральних організацій. Чи рішення „Вся цьогорічна Коляда на ЗУАДК" переведено в життя, покаже звіт ЗУАДК, який напевно появиться по закінченні коляди.

Алькоголізм — ворог людства, проти якого боролися люди, шириться дуже скоро в нашому місті. На кожних 30 осіб припадає один алькоголік і є їх у нас 100,000 і кадри їх побільшуються річно на 13 тисяч нових осіб. Причиною зросту алькоголізму є та обставина, що колись пив лише мужеський рід а тепер й жінки „хапають за чарку". Шікаґовський бизнес тратить на алькоголізмі 20 мільйонів трудоднів вартости чверть мільйона долярів і 60 мільйонів втрат спричинених алькоголем, в зменшенню продукції, заробітної платні та ушкодженню машинерії.

Концерт КоДУС'у в неділю дня 17 січня в Улянек Школі не вдався. А шкода — бо Комісія Допомоги Українському Студентству, яку популярно звуть „Кодус" має гарну історію, є заслуженою на харитативному полі і українське громадянство повинно було прийти їй з поміччю. Хто повинен був прийти?! Звичайно, стипендисти КоДУС'у, яких є у нас около сотки, українські інтеліґентні круги, які так часто нарікають, що нема в нас товариського життя, що нема високопоставлених культурних імпрез, повинні тепер червоніти й битися в груди. Во 76 осіб, що були на цьому концерті, вже червоніли, що заля на 1300 осіб світила пусткою. А який поличник завдали наші люди артистам, не лише як окремим людям, але як спільноті мистецькій, про те нема що й писати.

Прекрасна музична програма, концерт камерної музики, в якому взяли участь всі наші місцеві артистичні сили з панною Ельвою Барабаш при піяні, справили нам прекрасні моменти одушевлення, а новий скрипковий квартет в складі проф. Дуди, проф. Повалячека, п. Мака і Чижика може напевно виступити перед дуже вибагливою публікою і здобувати лаври! А ми — заставили артистів виступати перед порожньою залею, студентам не допомогли, а пошкодили, бо хто ж буде покривати дефіцити?!

Вступне слово мав проф. Витанович, який докладно і коротко представив ті часи, коли нація українська не мала „верхів", а як й виховала їх, то роздавала їх нашим сусідам, прихильним й неприхильним! Роздавала, бо не могла дати тим „верхам" заняття, не могла для них створити ґрунту для праці. І бувало, закінчив він, мала Україна людей на різних фронтах, а не мала їх на полі науки, тому й війни програвала!

Прекрасні композиції Баха, Шуберта, Моцарта, Бетговена, Чайковського, Рахманінова, Вівальді і інших не мають серед українців ентузіястів!

Брак води в стейті Іллиной набирає застрашуючих розмірів. Є великі і менші міста, яким грозить катастрофа. Небезпека є більшою в середній і південній частинах стейту, але є і передмістя Шікаґа, такі як Рівер Форест, Рівер Ґров, Арлінґтон Гайтс, Вестчестер (нова українська оселя) і інші, де минулого року заборонено вживати води до зрошення травників. Окрема комісія, покликана до життя губернатором стейту, студіює приблеми води і джерельних та підшкірних складів води. Комісія прийшла до висновку і предложила плян, на підставі якого зникне з мапи ріка Дісплейнс, біг якої мають спинити на межі стейту Висканзін, а руслом її мали б вести воду з озера Мішіґен в долину через Либертвіл до загрожених місцевостей.

Роковини Самостійности і Соборности вшанувала наша громада гідно, достойно і об'єднано в неділю дня 24 січня в Шопен Школі. Ліґа Американців Українського Походження, спільно з місцевою філією УКК, влаштували Святочну Академію, участь в якій була дуже імпозантною. Коли мова про „береги" залі, то їх на цей день не було, бо море людей заповнило долину й ґалерію. Головну промову виголосив адмірал Менц з Вашинґтону. Бесідник дуже добре обзнайомлений зі справами Советського Союзу і його людським та промислово-військовим потенціялом. Зокрема добре він узброївся в цифри про Україну і в його 20-мінутовій промові можна було бачити знавця справи, про яку говорив, — явище серед американців досить рідке, зокрема, коли йде про Схід Европи. В товаристві адмірала прийшов генерал Дрешер, який недавно вернувся з Кореї, а якого тепер призначено командантом 5-ої армії з осідком Форт Шерідан в Іллиной.

Проф. Юрій Степовий виголосив промову, в якій було зібране все. Від обох революцій на Великій Україні і в Галичині до 4-го Універсалу і рік пізніше до Акту Злуки Українських Земель йшов на українських землях не лише змаг політичний, але й бойовий, бо у борбі творилася українська держава. Оба світлі моменти з січня обох історичних років є вогненними стовпами, що світили і будуть нам світити, як доказ рішень і волі українського народу. Про Переяславську угоду, якої не додержали москалі, і зміст якої тепер Кремль перекручує, рівно ж згадав бесідник. Проте, твердження москалів, що Великий Гетьман піддався під власть московського царя, не видержують критики, бо аж до Полтавського бою 1709 року Україна вела війну з Москвою якраз за те, що Москва зломила умову в Переяславі.

Про співтворця обох історичних січневих актів, Андрія М. Лівицького, і пізнішого президента УНР, що відійшов від нас по довгій недузі, згадав рівнож бесідник, а присутні вставанням з місць вшанували Його пам'ять.

У вокальній частині брали участь два хори, „Сурма" під орудою п. Плешкевича, і Мішаний Хор св. Миколая, під проводом п. Іванкова. В додатку пані Шкарупа продеклямувала „Хай воскресне Україна!"

Програма була коротка, нікого не змучила, а що найважніше — вдоволила людей, бо Свято Соборности — мало дійсно соборницький характер, на якому не було жадних нервозних виступів ні потрясень та на якому дійсно українець-українцеві був братом.

В суботу похорон сл. п. І. Дубинця

Ню Йорк. — Похорон сл. п. Івана Дубинця, колишнього голови ДОБРУС'у, члена Головної Управи УРДП та видатного вченого, публіциста і політичного та громадського діяча, що помер трагічно минулої суботи, вібудеться в найближчу суботу, 6-го лютого, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Степана Яреми при 7-ій вулиці. Панахиди за спокій його душі будуть відправлені в тому ж заведенні в четвер і п'ятницю о год. 8-ій ввечері. Лікарі ствердили, що сл. п. І. Дубинець помер від затруєння газом, після знепритомнення.

Повідомлення УКК

ШИРОКА АКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

Український Конґресовий Комітет Америки отсим подає до відома, що в цих днях розіслано на адреси українських громадян в ЗДА брошуру про Український Народний Фонд.

Брошура багато ілюстрована і в ній громадяни знайдуть головні відомості про Народний Фонд, про розподіл зібраних грошей, а також стислий огляд праці та окремих виступів Українського Конґресового Комітету.

До брошури додано заадресовані коверти і Український Конґресовий Комітет звертається з гарячим закликом до всіх громадян-патріотів — поспішитися з надсилкою Національного Датку.

Перед Комітетом велика й важлива праця, як також перед тими численними політичними, культурними, науковими то іншими громадськими організаціями, що черпають засоби з Народного Фонду і повнять різноманітну й корисну працю — для України, — її сучасного та майбутнього.

Тож своїм Національним Датком щиро підтримайте наші національні змагання! Візьміть на увагу при тім, що останнім часом українська справа, а з нею й наші чільні політичні установи вийшли на широкий міжнародній форум, де мусимо гідно презентуватися.

Цим разом, як і в минулих роках, деякі особи одержать більше, ніж одну засилку, — просимо мати на увазі, що це не є недогляд, лише технічна конечність. Зайві брошури передайте своїм знайомим.

Український Конґресовий Комітет.

Українськию Народний Фонд.

● **Мороз у Середній Европі** спричинив особливі трудноші в Чехословаччині, паралізуючи залізничий рух і погано відбиваючись на всьому промислі. Сателітський уряд ЧСР видав спеціяльну відозву до населення, зокрема робітників, щоб усі „здисциплінованo" слухали „совєтських спеціялістів", досвідчених у боротьбі з морозами. У всій Чехословаччині припинено тимчасово пасажирський залізничий рух.

УВАГА! ЧЛЕНИ ОбВУА!

Повідомлення.

1). Чергові щомісячні СХОДИНИ ЧЛЕНІВ нюйоркського Відділу ОбВУА відбудуться у найближчу суботу, 6-го лютого б.р. в год. 7-ій ввечорі в горішній залі Літературно-Мистецького Клюбу. Ген. Штабу полк. А. Валійський виголосить слово, присвячене пам'яті померлого Президента У.Н.Р. Андрія Лівицького, а пор. Я. Курдидик прочитає доповідь на тему: „Корея — ключева позиція Далекого Сходу". — Участь Членів обов'язкова, Гостям раді. —

Того ж дня в год. 6-ій вечора, у тому ж приміщенні ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду. —

2). В наступну суботу, 13-го лютого ц.р. відбудеться в залі: 4 St. Mark's Place ТРАДИЦІЙНА ВОЯЦЬКА ВЕЧІРКА, на яку запрошуємо всіх Членів з Родинами. — Початок в год. 8-ій ввечорі.

Управа ОбВУА — Відділ в Ню Йорку.

ВІСТІ З ТОРОНТА

Загальні Збори філії УНО західного Торонта

Збори відбулися 10 січня в залі УНДому при 105 Едвін Евеню під предсідництвом д-ра Степана Росохи, заступником Осипом Кіцулою та секретарем Петром Головатим. Звіт Управи виказав велику діяльність філії в організаційному і громадському житті. Особливо філія добре себе зарепрезентувала в м. Відділі КУК, де вона стоїть на першому місці в збиранні фонду на катедру української мови при Торонтонськім Університеті. По обширній дискусії і наміченню пляну праці, перевибрано попередну Управу на чолі з Дмитром Куликовськом.

Спільна Свята Вечеря філії УНО в Торонті-місто

Цього дня в другій філії УНО при Каледж вулиці відбулася спільна Свята Вечеря за великої участи громадянства. Знаменито виконав колядки мішаний хор філії під проводом проф. Галини Голинської.

Загальні Збори Української Стрілецької Громади

Збори Відділу УСГ в Торонті відбулися в УНДомі при 297 Каледж вулиці. Зборами керувала президія в складі: голова — д-р С. Росоха, заступник Іван Зварич, секретар Микола Сергійчук. Діяльність найбільшого Відділу УСГ у попереднім році була задовільна. Обширну програму праці на наступний рік предложив уступаючий голова інж. І. Озаркевич. Управу перевибрано, тільки попередній голова рішуче відмовився і на його місце вибрано Степана Теребуша.

Цьогорічна „маланка" в Торонті

Як попередніми роками так і цього року „маланка" випала дуже вдало і всюди був успіх. Влаштовано її в усіх домівках і залях. Літературно-Мистецький Клюб влаштував її перший раз в залі Українського Відділу Канадійського Леґіону. Новорічні „вінчування" влучно зложив недавно прибулий до Торонта Лев Орлигора.

Щедрий Вечір філії УНО зах. Торонта

На передодні Водохрещі, в неділю 17 січня Відділ Організації Українок Канади під пров. пані Даниляк ушаштував Щедрий Вечір із водосвяттям, яке доконав о. Городиський. Про новорічні, щедровечірні і водохрестні звичаї розповів д-р С. Росоха. Вечір був надзвичайно успішний і громадянство буквально переповнило залю УНО.

„Народна Гостина"

Управи філії УНО зах. Торонта рішила влаштувати 6 лютого цікаву імпрезу: „Народну Гостину" для вшанування і відзначення визначних громадян західнього Торонта, що буде першою того рода імпрезою на зах. Торонті. Гостина відбудеться в УНДомі при 105 Едвін Евеню вечером: Від 7—8 вечеря, від 8—9 церемонія, а від 9—12 забава з танцями. Задум цей настільки добрий і прикладний, що дійсно громадські діячі заслужили, щоб їх хоч раз вшанувати, коли інакше зазнають тільки саму невдяку! Тому, мабуть і зросло велике зацікавлення цією „Народною Гостиною" між українським громадянством західнього Торонта.

З УКРАЇНСЬКОГО ВОЄННО-ІСТОРИЧНОГО ІНСТИТУТУ В ТОРОНТІ

Побратими-вояки не забувають про сховище пам'яток з визвольної боротьби і все надсилають до нього різні музейні й архівні речі. Подаємо дальший список поступлених речей.

Памятки. — Сотн. В. Луговий — прапор табору „Шпіталь" в Австрії, де перебували після капітуляції в 1945 р. вояки Дивізії Галичина. — Побрат. О. Шелепко — пуделко з написом: „Ротердам, 2. 8. 1948; пам'ятка з могили полк. Євгена Коновальця — земля і квіти", яке лишилося після смерти п. Петран Плекана.

Рукописи. — Сотн. Ів. Гончаренко — „Правда про Крути". — Побрат. Тома Томашевський — „Спогад про Льва Юркевича". — Інж. М. Войко — „Спогади з 1918 р. Михайла Вабія".

Фотознімки. — Інж. Ю. Матушевський — фото з його образу „Симон Петлюра на Софійському майдані в Києві за часів Директорії". — Сотн. Коршун-Федоренко — вишивана поштівка з 1917 р. „Соборний герб України". — Побрат. о. прот. Володимир Пилипець — Авіофльота, 3 шт. — Гедвіґа Сушко — полк. Роман Сушко і він же в труні. — Хор. інж. В. Сімянців — фото з погруддя Симона Петлюри. — Хорун. Дм. Микитюк — 10 карток з життя УСС. — В. Завадська — портрет її батька генерала і пошт. марка. — Побрат. С. Максимюк — 30 фото з Дивізії Галичина. — Ред. А. Курдидик — 13 фото УСС, 10 програмок воящьких свят.

Документи. — Інж. Н. Горбанюк — Правильник Українського Вільного Козацтва, зразки печаток та його фото. — Поб. інж. Ол. Ґудзяк — його леґітимація з сотні Залізничників. — М. Сторож — лист з табору полонених в Англії.

Управа Українського Воєнно-Історичного Інституту в Торонто, Канада.

ВСЯЧИНА

ПРОРОЦТВО ПРО ТРЕТЮ СВІТОВУ ВІЙНУ И УКРАЇНУ

В 1850 році появилася в Німеччині книжка пророцтв. Другий том (124-126) заповідає дивні речі, що мали статися в 20-му столітті. Автор їх — це побожний пустельник, Амур Бугарб, що проживав у Ливанських горах. Ось що він каже:

„Я підняв очі до неба і побачив ясні зорі і вічну, незмінну велич того, що існує і існуватиме повік...

Я чую, що так, як колись Господь промовляв до ізраїльтян, так тепер говорить до цих людей. Ніхто не бажає чути, що за кожне діло доведеться здавати рахунок. Ніхто не хоче приймати слів приготування та картання. Люди загналися в сліпий кут і не знають як вийти з нього, бо вони погордили світлом, що я жертвував їм. Потопають вони в пітьмі. Вони відкинули мої слова навчання, тому й Я відкину їх і віддам на жир власних пристрастей.

„Що довше вдивляюсь в Захід — каже ясновидець, — то сумніша стає моя душа, бо незабаром спадуть на Европу великі лиха. Я бачу апокаліптичну боротьбу Добра зі Злом. Земля стала житлом для дияволів і ареною нечистих духів. Страшні злочини жахають мене. Від них стигне кров у жилах. Ці злочини кличуть до неба про помсту.

„Слухайте, люди, — каже пустельник, — що Бог об'явив мені про ті дні, які будуть повні крови та сліз.

„Европейці! Будьте обережні та чувайте. Два великі смоки-дракони, що виросли в темряві, смоки огидні та кровожадні, з'являться в Европі та повзатимуть по ній. Перший смок буде подобати на багатоголову гідру, голова якої прикрашена численними коронами. Я бачу, як до його довгого хвоста поначіплялися різні маски, з яких виходять різнородні злочини, жорстокості та підлості, що поширюються по світі... Бачу, як ті нещасні кланяються йому, вихваляють його і присягають боронити його до загину. Бачу, як ця гідра обмотується в свої власні сіті та попадає в небезпеку.

„Ця гидра в крайній своїй небезпеці порозуміється зі смоком, страшною потворою, що приповзе з сибірських степів. Цей азійський смок увійде до Европи й буде скреготати мільйонами залізних зубів. Бачу, як ця потвора знищить все довкола себе та потопче все своєю велетенською лапою.

„Тоді цілий небосхил притемниться та потемніє від вибуху куль. Світ задрижить у своїх підвалинах, а кров мордованих жертв зачервонить землю, бо це буде боротьба світла з темрявою, свободи з неволею, багатства з нуждою...

„По трьох великих нещастях зникне смок у власній крові, той смок, що зродився на німецькій землі.

„Німецький народе, коли твій смок покличе на поміч східнього смока, той східній смок приповзе до тебе, але він обернеться проти тебе і Німеччина буде поділена на дві частини...

„Як же ж ти, народе німецький, переживеш ці три загрози, так зірветься нова завірюха. В цій завірюсі твій орел і орел з-поза океану, що дасть силу твоєму орлові, повстануть проти східнього смока. Заокеанські птахи будуть гнати східнього смока з Европи, поки не звяжуть його в сибірських степах.

„Прапори, прикрашені пасами та зорями, повіватимуть над Дніпром. Нарід, що заселює новітню Гелляду (під новітньою Геллядою слід розуміти Україну) зірветься до бою зі смоком і допоможе заокеанському орлові добити його. Безліч блакитних прапорів повіватиме на звільнених землях славної, давньої Руси. Київ засяє новим світлом. Відживе слава Володимира в землях України. Заокеанський орел допоможе Тризубові збудувати оборонний вал проти східнього смока, щоб його вже більше не впустити з Азії до Европи.

„По розгромі східнього смока заокеанський орел вернеться тріюмфально до свого гнізда, щоб спочити в спокою.

о. С. Х., ЧНІ.
(„Український Робітник")

Із нових видань

„ОСТРОВИ СМЕРТИ"

8 грудня ц.р. появилася в продажу книга С. Підгайного Islands of death накладом відомої англійської видавничої фірми Burns & Mac Eachern.

Це всім українцям знана книга „Недостріляні" наново відредаґована й доповнена. Книга видана культурно, з добрим смаком, має модерну обкладинку й тверду оправу.

Це перша українська книга, видана англійським видавництвом, в якій категорично засуджується російський імперіялізм і народовбивчу практику найбрутальнішого в історії людства імперіялізму.

Передмову до книги написав Ватсон Кірконел, професор Акадійського Університету, в якій сказано: „Кожний канадієць і американець мусить прочитати цю книгу, щоб побачити, яку долю готує Кремль і його північно - американські аґенти для вільного світу, який ще маємо".

Ігор Ґузенко написав інтродукцію до книги, в якій підкреслив: „Українці завжди боролися проти советської зверхности і саме в наслідок того резистансу тисячі-тисяч українців загнано в концентраційні табори на десять і більше років. Трагедія в тому, що ці умовини існують як в окремих частинах Росії, так рівно ж і в країнах окупованих комуністами. Ми мусимо боротися проти цього зла задля людяности і я щиро вірю, що ця книга буде взята до серця кожною свободолюбною людиною".

Проф. Ватсон Кірконел є знаний приятель українців і ворог російського імперіялізму. Що ж до Ігоря Ґузенка, якого досі вважали українці людиною, що думає проросійськими імперіяльними категоріями, то його інтродукція і підтримка щодо появи цієї книги говорять про речі цілком протилежні.

На обкладинці подана видавництвом коротка біографія недостріляного автора.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. В. Хмельницького відд. 158 відбудуться в п'ятницю, 5. лютого, о 8-ій год. веч. в Укр. Нац. Домі 216 Grand St. Обов'язком кожного члена бути на цих зборах. — М. Кіт, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Бр. св. Василія відд. 168 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 7. лютого в У. Н. Домі, при Стейт вул. ч. 760 о 3-ій год. попол. На зборах буде побір вкладок, справи Тва і вибір делеґата на Конвенцію УНС, тому присутність членів обов'язкова — Н. Марків, предс.; С. Космин, кас.; Г. Бабин, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — На річних Загальних Зборах 94-го відділу ім. М. Шашкевича, що відбулися в неділю, 13. грудня 1953 р., вибрано таку Управу на 1954 рік: Є. Зубальський, гол.; М. Горин, містоголова; М. Мандрух рек. секр.; М. Прихітко, фін. секр.; Й. Морозовський, кас.; Контрольна Комісія: В. Крушельницький, гол.; С. Стравняк, І. Заблоцький, Т. Судомир, Т. Майструк, члени. Відвідувачі хворих: Д. Васько, О. Захарків, Й. Колодницький.

Посмертні Згадки

ІВАН МАЛАНЧАК, член відділу 334 УНС в Клівленд, О., помер 15-го січня 1954 в 63. році життя. До УНС вступив 1938 р. Покійний родився в с. Білич, Ст. Самбір. Полишив в смутку дружину Анну. Похорон відбувся 19. січня з погребового заведения до укр. прав. церкви св. Володимира, а відтак по Бруклин Гайтс цвинтар. — В. Й. П.!

С. Морозович, секр.

КАТОЛА ЮСТИНА, членкиня Т-ва Запорізька Січ відд. 327 УНСоюзу в Гемпстеді, Н. Й., померла 25. листопада 1953 р. Похорон відбувся 28. листопада з укр. катол. церкви в Гемпстеді на катол цвинтар у Вестберах, Н. Й. Померша разом зі своїм покійним чоловіком належали до тих перших членів, що зачинали розбудовувати наш відділ перед трицяти роками. — Вічна їй пам'ять!

М. К., секр.

ІВАН КУЗЬО, довголітній член Бр. св. Кирила і Методія, відділ 31 УНСоюзу в Ст. Клер, Па., помер 15 січня 1954 р., в 70 р. життя. Покійний походив зі села Чашин, пов. Лісно, Голичина. До Союзу вступив 1922 р. Полишив у смутку дружину Єву і 6 синів, Івана, Петро, Николая, Иосипа, Михайла, Ілька, 3 доньки Марію Анну і Єлу. Похорон відбувся 19 січня з грек. катол. церкви св. Тройці. Поховано на цвинтарі св. Тройці. — В. Й. П.!

М. Томко, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Ділимося сумною вісткою із своїми Членами й Прихильниками та Українським Громадянством, що дня 30-го січня 1954 року в Ню Йорку від нещасливого випадку передчасно відійшов на вічний спочинок у віці 50 років

бл. п. Іван Варфоломієвич ДУБИНЕЦЬ,

доцент геології і науковий співробітник ВУАН у США, Член Центрального Комітету УРДП, Член Ради Представництва Виконного Органу УНРади в США, Заступник Голови ОУРДП в США, Член Ради і недавній Голова ДОБРУС-у, Почесний Член ОДУМ-у, співробітник часописів „Українські Вісті" й „Український Прометей" — заслужений громадянин і невтомний та скромний труженик на громадській ниві.

Покійний походив зі села Медвин на Київщині і залишив тут у глибокому смутку з приводу невіджалованої втрати тільки свою світоглядову родину — організацію революційних демократів.

Вічна Йому Пам'ять!

Рада і Головна Управа ОУРДП.

Ділимось сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що дня 6. січня 1954 р. згинув трагічно в автомобілевій катастрофі у Франції молодий многонадійний студент університету — наш сестрінок

Євген Любомир Моровик.

Покійний походив з Буковини, а студіював хемію на Лювенському університеті в Бельгії. Ненадійна смерть стрінула його в дорозі, коли відвідував своїх батьків у Франції.

Похорони відбулися дня 13 січня ц.р. в м. Abondant, у Франції.

В глибокім смутку
родина КАМЕНЕЦЬКИХ.

КРИТИКУЙ, АЛЕ ПОМАГАЙ!
НАДІШЛИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК!

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721 Church St. Sta., New York 7, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3223. Небезпечна зона.

Коли жаболюди дізнаються, що ми втекли, — сказав Волтор, вони підуть за нами.
— Можливо, що ми зможемо їх затримати, — відповів Тарзан.

Коли вони скрутили в вузьку течію між очеретом, голосний крик сказав їм, що їхню неприсутність відкрито.

— Слухайте, — крикнув Волтор, — варта мала вже звільнитися.

Захоплені швидкою течією понурі „коні" прудко несли двох чоловіків до непередбаченої небезпеки.